

BŮH – VÁŠNIVÝ HLEDAČ

Lk 15,1-10

„Neviděla jsi jedno takové lejtstro? Neviděla jsi jednu takovou knížku? Nevíš, kde mám pantofle? Kam jsem si jen položil mobil – nemůžeš mi ho prozvonit?“ Toto je častá komunikace mezi Michalem Žemličkou a jeho manželkou. Také zakládáte věci tak, že je pak nemůžete najít, nebo je to jenom můj prohřešek? Když se založí kniha nebo pantofle, nebývá to ještě taková tragédie. Horší je to už s tím důležitým lejtstrem. A co když člověk zašantročí, ztratí vlastní duši? To je pak teprve zle.

Naše dnešní podobenství z Lk ev. jsou také o ztracení a nalézání důležitých věcí a povzbuzují nás, že žádná ztracenost není pro našeho Boha dost daleká, aby se tam za námi nemohl vydat. Na začátku našeho textu čteme, že: „*Do Ježíšovy blízkosti přicházeli samí celníci a hříšníci, aby ho slyšeli*“ (v. 1). Byla to prazvláštní společnost, kterou zaujala Ježíšova slova. Celníci a hříšníci. Zaujme nás tu možná to slůvko „samí“ celníci a hříšníci. Podle jiných překladů „všichni“ celníci a hříšníci přicházeli, aby slyšeli co Ježíš říká. Byla to zvláštní sorta lidí, všichni byli na okraji společenského žebříčku: celníci, tedy výběrčí daní, byli v opovržení proto, že vybírali peníze pro římské okupanty a že při tom nezapomínali přilepšit i sami sobě. Navíc udržovali těsné styky s římskými pohany a stali se tak i kulticky problematickými. Pod pojem „hříšníci“ se může vejít kde kdo, evangelia nejčastěji mluví o „nevěstkách, prostitutkách“. Takoví lidé jsou v opovržení v podstatě v každé kultuře. Kolaboranti, zloději, šlapky. Kdo by je ctil? To nikdo nečiní ani v moderních dobách. Takoví byli v pohrdání vždy a všude. Ale u koho jsou tito v takové nelibosti? U lidí, kteří si zakládají na tom, že nejsou jako tito. Proč jako lidé ohrujeme nos nad bezdomovci, děvkami a mafiány? Protože si myslíme, že jsme lepší nežli oni. Sami sebe shledáváme spravedlivými a z této pozice své spravedlnosti shlížíme s hnusem na celníky a hříšníky naší doby. A to je určitý problém, protože se tak nezdá stáváme podobnými farizeům a zákoníkům, o nichž je v našem textu také řeč: „*Farizeové a zákoníci mezi sebou reptali: 'On přijímá hříšníky a jí s nimi!'*“ (v. 2). Proč ty hříšníky Ježíš tolik fascinoval a přitahoval? No právě proto, že byl jiný, než většinová společnost. Jemu se nehnusili. On s nimi dokonce stoloval. Společné jídlo patřilo v té době k nejméně intimnímu spojení přátel. On byl přítelem hříšných. To budilo ohromné pozdvižení. Normální bylo pochybné existence odsuzovat, stranit se jich a ne s nimi jíst u jednoho stolu. Ovšem, že byl Ježíš přítelem hříšných neznamená, že by byl jejich kumpánem. On to s nimi netáhl – on nebyl kolaborant nebo zloděj, on nevyhledával společnost prostitutek, aby si s nimi užíval. On byl přítel nečistých, ne parťák. To bylo velmi významné. Ježíš se uměl neskutečně přiblížit ztraceným existencím, ale ne aby s nimi splýnul v jedno, ale aby mezi ně vnesl něco jiného, nového, co neznali. Jinak řečeno, Pán Ježíš byl přítel hříšných ačkoli zůstal svatým. To nikdo jiný neuměl. Farizeové si mysleli, že aby mohli zůstat svatými, musí se rozhodně těch hříšníků stranit. Ježíš ukázal jinou cestu. Uměl zůstat jiným, i když vstoupil přímo doprostřed hříšných. A touto svou blízkostí a zároveň pronikavou jinakostí tak zásadně celníky a nevěstky přitahoval. Ježíš je vedl k Bohu a novému životu, ale ne bičem. Činil tak láskou k nim. Farizeové jim sdělovali, že Bůh je odsoudil, Ježíš jim sděloval, že Bůh i je miluje. Farizeové říkali, že je Bůh opustil, Ježíš jim říkal, že Bůh je tu i pro ně. Celníci a nevěstky vycítili, že v Ježíši se k nim Bůh sklání zcela novým a naprosto nečekaným způsobem. To jim farizeové nikdy nedokázali nabídnout. Ježíš tedy neschvaloval hříšným jejich hříchy, ale s láskou jim ukazoval cestu ven skrze Boží odpuštění, ne skrze Boží zatracení. Otázka ale nezní jen proč Ježíš přitahoval celníky a nevěstky, ale i opačně, proč právě jim Ježíš věnoval tolik své pozornosti. Čím si to zasloužili? Vždyť mu nemohli nic nabídnout. Ano, právě tím. Ježíš jednou shrnul cíl své mise takto: „*Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky*“ (Mt 9,13). Ježíš má co nabídnout jen těm, kdo mají prázdné ruce. Přináší lásku a odpuštění a to dokáže přijmout jenom ten, kdo si nezakládá na žádných svých zásluhách. Jenom pro toho, kdo ví, že nemá Bohu co nabídnout, může Bůh nejvíce udělat. Proto tolik Ježíše přitahovali beznadějní. Neměli nic čím by se mohli Bohu vykázat, měli ruce naprosto prázdné. Ti také byli mnohem dychtivější otevřít srdce poselství lásky a milosti. Ti věděli dobře, že před Božími nároky nemají nárok, že vše mohou přijmout toliko jako nezaslouženou milost. A z takových nalezených se nebe raduje, ba přímo slaví. Krásnou ilustrací toho jsou ona Ježíšova podobenství,

která jsme četli.

Nejprve je to podobenství o ztracené ovci. Pastýř pase své stádo a možná, když chtěl jít domů, zjišťuje nesrovnalost. Ať počítá jak počítá. Jedna chybí. Mělo jich být sto a je jich devětadevadesát. Tady se pastýř rozhodne pro věc, nad kterou se možná trochu pozastavujeme. On nechá těch 99 na „pustém místě“ a jde hledat tu jednu jedinou. Cožpak kvůli té jedné nevydal v nebezpečí celý zbytek? Kdyby je aspoň nejdřív zahnal do ohrady. Ale on je, zdá se, nechá v pustině bez dozoru a jde hledat tu jednu. Trochu to připomíná válečný film Zachraňte vojína Ryana. Tam byli tři bratři ve 2. sv. válce. Dva padli a armáda se rozhodla, že toho třetího propustí domů, aby matce zbyl aspoň jeden syn. Jenž tento vojín nebyl k nalezení. Tak se vydává skupina vojáků s posláním zachránit tohoto jednoho jediného. Někteří, mezi nimi jejich velitel, při tom sami padnou. Ale vojín Ryan je nakonec nalezen a propuštěn domů. Film klade otázku, zda stojí za to obětovat několik životů pro život jednoho. Pastýř ponechává 99 ovcí na nebezpečném místě, jen aby našel tu jednu jedinou. Co když mezitím vlk nebo medvěd zahubí někoho z toho stáda? Stojí to za život té jedné, nota bene asi neposlušné ovečky? Ale je možné, že do podobenství vnáším více, než tam skutečně je. Možná tu vůbec nejde o to, že by těch 99 bylo v ohrožení. Možná je důraz položen na to, že těch 99 je jak se říká „v pohodě“, pohromadě a ohrožení hrozí jen té jedné. Tomu by napovídalo i Ježíšovo přirovnání, že těch 99 ovcí je podobno 99 spravedlivým, kteří oproti tomu jednomu pokání nepotřebují. To hlavní, co chce toto podobenství sdělit je, že Bůh je **vášnivý hledač**. Je ochoten vyhledat i toho nejposlednějšího, nejzpozdilejšího a nejhoršího. A dělá pro to všechno, co může. Bůh chce nalézt a odpustit i tomu, kdo je nejdál a nejhluběji zabředl do vášní a hříchů. Ba o toho nejposlednějšího má Bůh, zdá se, obzvláštní zájem. Podobenství je tak názorným zobrazením nepochopitelné Boží lásky ke všem ztraceným. Podle Pavla: „...*kde se rozmohl hřích, tam se ještě mnohem více rozhojnila milost*“ (Ř 5,20). A o tom je i to druhé podobenství: O ztraceném penízi. Je to velmi podobné. Jinými slovy se tu vlastně říká totéž. Žena má 10 stříbrných mincí a jedna se jí někam zakutálí. Asi za nohu u kredence, nebo tak něco. A ta žena neváhá vymést celý byt, jen aby tu minci našla. A její reakce je bouřlivá: sezve sousedky a známé a vyzývá je, aby se radovaly spolu s ní. Přijde nám to možná trochu přízemní podobenství. Taková radost nad něčím tak přízemním jako jsou peníze? - podíváme se. Ale podobenství nás nechce nabádat k chamtivosti a lásce k penězům. Důležitá je tu opět myšlenka, že něco cenného se ztratilo a když se to najde, je důvod k radosti. Ta žena se radovala z obyčejného stříbrňáku. Oč větší důvod k radosti je, když je Bohem nalezena vzácná duše člověka, která by jinak zahynula. Ztracená ovce ani ztracený peníz se nemohou rovnat ztracené lidské duši. A pokud lidé mají radost z nalezení zvířátka či kusu majetku, oč větší radost má Bůh, když se od něj nechá nějaký člověk nalézt. Takovými byli i celníci a nevěstky v mnohem větší míře, než velezbožní farizeové. Farizeové by celníky a nevěstky nechali tam, kde jsou. Ovcí z podobenství by nehledali a peníz by nechali ležet. Ještě by si řekli – „patří jim to, nemají se co ztrácet.“ Ježíš přišel naopak, aby hledal: „*Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo*“ (Lk 19,10).

Kdo jsme my podle těchto podobenství? Jsme snad tím pastýřem či tou ženou, co hledají? Nebo jsme tou jednou ovci či jednou mincí, co se ztratila? Nebo snad patříme mezi těch 99 ovcí a 9 mincí, co se neztratily? Především jsme tak jako všichni lidé těmi ztracenými ovcemi a ztracenými mincemi. Bible je nesmlouvavá ve své diagnóze. My všichni jsme před Bohem ztraceni. My všichni jsme se svými hříchy Bohu vzdálili. Ježíš přišel proto, aby i nás našel. Tak jsme to přijali a tak věříme. Jenom Ježíšova láska a odpuštění nás zachraňují z hříchu. Nic a nikdo jiný, nejméně pak my sami. To jsme my, kdo mají ty prázdné ruce. Díky Bohu za to, že i nás přišel hledat a že nás našel. Ale Pán Ježíš ty nalezené zároveň i zve ke spolupráci na hledání ostatních ztracených. „*Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás*“ (J 20,21). Jen ten, kdo byl nalezen, kdo učinil zkušenost, že Ježíš ho našel, ten k tomu může zvat i ostatní. Kdosi definoval křesťanskou misi takto: Jeden žebrák ukazuje druhému, kde lze najít chleba. My jsme všichni před Bohem ztraceni, jako žebráci. Ale našli jsme chleba. A proto můžeme i druhým ukazovat, jak mohou chleba nalézt či lépe řečeno, jak mohou jít v ústrety chlebu, který je už sám dávno hledá. Nalezení jsou tak povolání pomáhat druhým, aby se setkali s Bohem. Připojíme se?